

جمهوری اسلامی ایران
سازمان حفاظت محیط زیست

مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران

متن کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل متحد (UNFCCC)

دفتر حقوقی و امور مجلس

بهمن ماه ۱۳۷۹

کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا

اعضاء این کنوانسیون :

با تصدیق این امر که تغییرات در آب و هوای کره زمین و اثرات سوء آن نگرانی مشترک بشر می باشد ،
با ابراز نگرانی در مورد اینکه فعالیتهای بشری باعث افزایش قابل توجه تراکم گازهای گلخانه ای در جو شده و اینکه
این افزایش باعث تشدید اثر طبیعی گلخانه ای می شود که این خود به طور متوسط باعث تشدید افزایش گرمای
سطح زمین و جو شده و می تواند اثرات سوء بر اکوسیستمهای طبیعی و نوع بشر داشته باشد.
با توجه به اینکه سهم عمده ای از گازهای قبلی و فعلی گلخانه ای در کشورهای پیشرفته تولید شده و میزان
گازهای سرانه در کشورهای در حال توسعه هنوز در سطح نسبتاً پایین قرار دارد و سهم جهانی گازهای احاطه در
این کشورها جهت جوابگویی به نیازهای اجتماعی و توسعه آنها روبه افزایش خواهد بود و با آگاهی از نقش و اهمیت
منابع گازهای گلخانه ای در اکوسیستمهای زمینی و دریایی و با توجه به اینکه در مورد پیش بینی تغییرات آب
وهوایی مخصوصاً در ارتباط با زمان ، میزان الگوهای منطقه ای عدم قاطعیت زیادی وجود دارد و با علم به اینکه این
تغییرات جهانی آب وهوایی نیاز به گسترده ترین نوع همکاری توسط تمامی کشورها و شرکت آنها در یک واکنش
مناسب و موثر بین المللی دارد که بر مبنای مسئولیتهای و تواناییهای مشترک ولی متفاوت و شرایط اجتماعی و
اقتصادی آنها تعیین می گردد و با یادآوری موارد مذکور در اعلامیه کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد محیط
زیست بشر که در استکهلم در تاریخ ۱۶/۳/۱۳۵۱ هجری شمسی مطابق با ژوئن ۱۹۷۲ میلادی به تصویب رسیده
است و همچنین با یادآوری اینکه کشورها بر مبنای منشور ملل متحد و اصول حقوق بین الملل دارای حق حاکمیت
بهره برداری از منابع خود بر اساس سیاستهای داخلی محیط زیستی و توسعه ای خود می باشند و دارای این
مسئولیت می باشند که اطمینان حاصل نمایند که این فعالیتهای در حیطه صلاحیت و کنترل آنها باعث بروز آسیب و
خسارات به محیط زیست سایر کشورها یا نواحی ماورای حیطه حقوق ملی آنها نگردد و با تاکید مجدد بر اصول
حاکمیت ملی کشورها در همکاری بین المللی جهت بررسی تغییرات آب وهوایی و با قبول این امر که کشورها می
بایست اقدام به قانونگذاری موثر برای محیط زیست نمایند و اینکه استانداردهای زیست محیطی و اهداف و الویتهای
مدیریتی می بایست بیانگر موارد زیست محیطی و توسعه ای باشند و اینکه استانداردهای بکار گرفته شده توسط
برخی از کشورها می تواند برای سایر کشورها، مخصوصاً کشورهای در حال توسعه ، نامناسب بوده یا بار اقتصادی یا
اجتماعی سنگینی را در برداشته باشد،

و با یادآوری مفاد قطعنامه شماره ۴۴/۲۲۸ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۱ (۲۲ دسامبر ۱۹۸۹) مجمع عمومی در مورد
کنفرانس سازمان ملل متحد برای محیط زیست و توسعه و قطعنامه های شماره ۴۳/۵۳ مورخ ۱۳۶۷/۹/۱۵ (۶
دسامبر ۱۹۸۸) و ۴۴/۲۰۷ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۱ (۲۲ دسامبر ۱۹۸۹) و ۴۵/۲۱۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۳۰ (۲۱ دسامبر
۱۹۹۰) و ۴۶/۱۶۹ مورخ ۱۳۷۰/۹/۲۸ (۱۹ دسامبر ۱۹۹۱) در مورد حفاظت از آب وهوای جهانی برای نسلهای
فعلی و آتی بشر،

و همچنین با یادآوری بندهای قطعنامه شماره ۴۴/۲۰۶ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۱ (۲۲ دسامبر ۱۹۸۹) مجمع عمومی در
مورد اثرات سوء محتمل ناشی از افزایش سطح دریاهای جزیره ها و نواحی ساحلی، مخصوصاً نواحی پست ساحلی و
موارد مربوطه قطعنامه شماره ۴۴/۱۷۲ مورخ ۱۳۶۸/۹/۲۸ (۱۹ دسامبر ۱۹۸۹) مجمع عمومی در مورد اجرای برنامه
عملیاتی مبارزه با پیشروی صحراها و بیابان زدایی،

و همچنین با یادآوری کنوانسیون ۱۳۶۴ (۱۹۸۵) وین در مورد حمایت از لایه ازن و پروتکل ۱۳۶۶ (۱۹۸۷)
مونترال در مورد موادی که باعث کاهش لایه اوزون می گردند که در تاریخ ۱۳۶۹/۴/۸ (۲۹ ژوئن ۱۹۹۰) مورد
اصلاح قرار گرفت،

و با توجه به اعلامیه وزرای شرکت کننده در دومین کنفرانس جهانی آب وهوا در ۱۶/۸/۱۳۶۹ (۷ نوامبر ۱۹۹۰)، و با آگاهی از کارهای تحلیلی ارزشمندی که توسط بسیاری از کشورها در مورد تغییرات آب و هوایی در جریان می باشند و کمکهای شایان سازمان هواشناسی جهانی، برنامه زیست محیطی سازمان ملل متحد و سایر ارگانها و سازمانهای سیستم سازمان ملل متحد و همچنین موسسات بین المللی و بین الدولی برای تبادل نتایج تحقیقات علمی و هماهنگی تحقیقات،

و با شناخت این امر که اقداماتی که برای درک مقابله با تغییرات آب و هوایی مورد نیاز می باشند در صورتی حداکثر تأثیر زیست محیطی و اجتماعی و اقتصادی را خواهند داشت که بر مبنای ملاحظات مربوطه علمی، فنی و اقتصادی استوار باشند و با دستیابی به یافته های جدید در این زمینه مورد ارزیابی مجدد و مکرر قرار گیرند، و با تصدیق اینکه فعالیتهای مختلف برای مقابله با تغییرات آب وهوایی را می توان بصورت اقتصادی توجیه و برای حل سایر مشکلات زیست محیطی نیز به کار برد ،

همچنین با تصدیق نیاز کشورهای پیشرفته به انجام واکنش فوری بصورت انعطاف پذیر و بر مبنای اولویتهای کاملاً معین به عنوان اولین گام به سوی استراتژی های جامع جهانی و ملی و در صورت توافق منطقه ای ، که تمامی گازهای گلخانه ای را در نظر گیرند و میزان افزایش اثر گلخانه ای را نیز مورد نظر قرار دهند،

و با تصدیق اینکه کشورهایی که در زمین های پست قرار دارند و کشورهای جزیره ای کوچک و آنهایی که دارای سواحل پست می باشند یا دارای نواحی خشک و نیمه خشک یا مناطقی باشند که احتمال بروز سیل ، خشکسالی یا پیشروی صحرا و بیابان زدایی در آنها وجود دارد و کشورهای در حال توسعه با اکوسیستمهای طبیعی کوهستانی احتمال آسیب پذیری زیادی را در مورد اثرات سوء تغییرات آب وهوایی دارند،

و با تصدیق دشواریهای خاص اینگونه کشورها، مخصوصاً کشورهای در حال توسعه که اقتصاد آنها بویژه مبتنی بر تولید، استفاده و صادرات سوختههای فسیلی می باشد در نتیجه اقدامات معموله بمنظور محدود نمودن گازهای گلخانه ای و با تایید اینکه واکنش نسبت به تغییرات آب وهوایی می بایست هماهنگ با توسعه اقتصادی و اجتماعی به صورت جامع باشد تا از بروز حوادث سوء بر توسعه اقتصادی و اجتماعی آنها جلوگیری نماید و نیازهای مشروع اولویت دار کشورهای در حال توسعه برای حصول به رشد اقتصادی و فقرزدایی کاملاً مورد نظر قرار گیرد،

و با تصدیق اینکه تمامی کشورها مخصوصاً کشورهای در حال توسعه برای حصول به رشد اقتصادی و فقر زدایی کاملاً مورد نظر قرار گیرد،

و با تصدیق اینکه تمامی کشورها مخصوصاً کشورهای در حال توسعه نیاز به دسترسی به منابعی دارند که برای حصول به توسعه پایدار اجتماعی و اقتصادی مورد نیاز می باشند و اینکه پیشرفت کشورهای در حال توسعه برای نیل به هدف مذکور ، مصرف سوخت آنها افزایش خواهد یافت و با در نظر گرفتن امکان حصول بازدهی بیشتر انرژی و برای کنترل گازهای گلخانه ای با استفاده از تکنولوژی های جدید بر مبنای شرایطی که کاربرد اقتصادی و اجتماعی آنها را سودمند سازد،

و با عزم حفاظت از سیستم آب وهوا برای نسل حاضر و نسلهای آتی ، موارد زیر را مورد موافقت قرار دادند:

ماده ۱- تعاریف:

در این کنوانسیون :

- ۱- " اثرات سوء تغییرات آب وهوا " به معنی تغییرات در محیط فیزیکی یا زندگی گیاهی و جانوری ناشی از تغییرات آب وهواست که دارای اثرات زیان آور بر ترکیب جهندگی یا بهره وری اکوسیستمهای طبیعی یا تحت کنترل یا بر عملکرد سیستمهای اقتصادی، اجتماعی یا سلامت و رفاه بشر می باشد.
- ۲- " تغییر آب وهوا " به معنی تغییری در آب وهواست که بصورت مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از فعالیتهای بشری است که باعث متغیر نمودن ترکیب جو جهان شده و جدا از تغییرات طبیعی آب و هواست که در دوره های زمانی مختلف پدید می آید.
- ۳- " سیستم آب وهوا " به مجموعه اتمسفر، هیدروسفر، بیوسفر و ژئوسفر و تداخل آنها اطلاق می شود.
- ۴- " گازهای منتشره " به معنی آزاد نمودن گازهای گلخانه ای یا مواد متشکله آنها به اتمسفر در یک ناحیه معین و دوره زمانی خاص می باشد.
- ۵- " گازهای گلخانه ای " به معنی آن قسمت از اجزاء گازی اتمسفری است که طبیعی و ناشی از فعالیت بشر بوده و تشعشع مادون قرمز را جذب نموده و دوباره منتشر می نمایند.
- ۶- " سازمان منطقه ای همبستگی اقتصادی " به معنی سازمانی است که توسط کشورهای حاکم بر یک منطقه تاسیس شده و دارای حق تصمیم گیری در مورد مواد این کنوانسیون یا پروتکل های آن بوده و بر مبنای اساسنامه خود دارای مجوز امضاء تصویب، پذیرش، تایید و الحاق به اسناد مربوطه می باشد.
- ۷- " مخزن " به معنی قسمت یا قسمتهایی از سیستم آب و هوایی است که گاز گلخانه ای یا مواد متشکله آن را انبار می نماید.
- ۸- " حفره " به معنی هر روند یا فعالیتی است که یک گاز گلخانه ای، یا مایع گاز شده یا مواد متشکله گاز گلخانه ای را از اتمسفر بیرون می برد.
- ۹- " منبع " به معنی هر روند یا فعالیتی است که یک گاز گلخانه ای، مایع گاز شده یا مواد متشکله گاز گلخانه ای را وارد اتمسفر می نماید.

ماده ۲- هدف:

هدف نهایی این کنوانسیون و هر گونه اسناد حقوقی مربوطه که ممکن است توسط کنفرانس اعضاء مورد تصویب قرار گیرد، دستیابی به ثبات در تراکم گاز گلخانه ای در اتمسفر مطابق مفاد مربوطه کنوانسیون در سطحی است که از تداخل خطرناک فعالیتهای بشر با سیستم آب و هوایی جلوگیری نماید. این سطح می بایست در آنچنان چهارچوب زمانی حاصل گردد که اکوسیستمها بتوانند بصورت طبیعی با تغییرات آب و هوا تطابق یابند و اطمینان حاصل شود که تولید مواد غذایی با تهدید روبرو نبوده و توسعه اقتصادی بتواند به صورتی پایدار ادامه یابد.

ماده ۳- اصول:

اعضاء کنوانسیون در فعالیتهای خود برای دستیابی به اهداف کنوانسیون و اجرای مفاد آن از جمله توسط موارد زیر مورد راهنمایی قرار خواهند گرفت:

- ۱- اعضاء می بایست سیستم آب و هوا را به نفع نسلهای فعلی و آتی بشر بر مبنای تساوی و بر طبق مسئولیتهای مشترک ولی متفاوت و قابلیتهای خود مورد حمایت قرار دهند. بنابراین کشورهای پیشرفته می بایست پیشرو مبارزه با تغییرات آب و هوا و اثرات سوء آن باشند.
- ۲- نیازهای خاص و شرایط ویژه کشورهای در حال توسعه بویژه آنهایی که در مقابل اثرات سوء تغییرات آب و هوا آسیب پذیر می باشند و مخصوصاً کشورهای در حال توسعه ای که توسط این کنوانسیون تحت بار مسئولیت غیرعادی یا نامتناسب قرار می گیرند می بایست مورد توجه کامل قرار گیرند.
- ۳- اعضاء کنوانسیون می بایست اقدامات پیشگیرانه ای جهت پیش بینی، جلوگیری یا به حداقل رساندن دلالت تغییرات آب وهوا و کاهش اثرات سوء آن به کار گیرند. در مواردیکه احتمال بروز آسیبهای جدی یا

برگشت ناپذیر وجود داشته باشد نمی بایست از فقدان قطعیت علمی به عنوان دلیلی برای به تعویق انداختن اینگونه اقدامات استفاده نمود و این نکته را باید در نظر داشت که سیاستها و اقداماتی که در رابطه با تغییرات آب و هوا وجود دارند می بایست از لحاظ مالی قابل توجیه باشند تا منافع جهانی را با حداقل هزینه ممکن تضمین نمایند. برای دستیابی به این امر، اینگونه سیاستها و اقدامات می بایست زمینه های مختلف اقتصادی - اجتماعی را در نظر گرفته و به صورت جامع بوده و تمامی منابع و حفره ها و مخازن مربوطه گازهای گلخانه ای و تنظیم آنها را پوشش داده و تمامی بخشهای اقتصادی را در برگیرند. تلاشها جهت رویارویی با تغییرات آب و هوایی می توانند به صورت همکاری بین اعضاء ذینفع انجام پذیرند.

۴- اعضاء محق بوده و باید توسعه مداوم را تشویق نمایند. سیاستها و اقدامات بمنظور حفاظت از سیستم آب و هوا در مقابل تغییرات ناشی از فعالیتهای بشر می بایست متناسب با شرایط خاص هر عضو بوده و هماهنگ با برنامه های توسعه ملی باشند و این نکته را در نظر گیرند که توسعه اقتصادی برای بکارگیری سیاستهای مقابله با تغییرات آب و هوا امری ضروری می باشد.

۵- اعضاء می بایست برای ایجاد یک سیستم باز اقتصاد بین المللی که منجر به رشد اقتصادی پایدار و توسعه در تمامی اعضاء مخصوصاً کشورهای در حال توسعه گردیده و بتواند با مشکلات تغییرات آب و هوا بهتر روبرو شود همکاری نمایند. اقداماتی که برای مبارزه با تغییرات آب و هوا معمول می گردد، منجمله اقدامات یکجانبه نباید در تجارت بین المللی باعث ایجاد ابزار تعیین غیرقابل توجیه یا عمدی یا محدودیت های پنهان گردد.

ماده ۴- تعهدات :

۱- تمامی اعضاء با درنظر گرفتن مسئولیتهای مشترک ولی متمایز خود و الویتهای خاص ملی و منطقه ای برای توسعه و شرایط خود باید:

الف - آمار ملی گازهای حاصله از فعالیتهای بشری بوسیله منابع و نحوه حذف آنها بوسیله حفره های کلیه گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند را توسعه، مورد بازنگری دوره ای، منتشر و در دسترس کنفرانس اعضاء قرار دهند. این امر طبق ماده (۱۲) و با استفاده از روشهایی انجام خواهد گرفت که توسط کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار می گیرد.

ب - برنامه های ملی و در صورت نیاز برنامه های منطقه ای که شامل اقداماتی برای تعدیل تغییرات آب و هوایی در اثر گازهای ناشی از فعالیتهای بشری بوسیله منابع و رفع آنها توسط حفره های کلیه گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نیستند و اقدامات لازم برای تسهیل انطباق آنها با تغییرات آب و هوا می باشند را تدوین، اجرا، منتشر و مورد بازنگری منظم قرار دهند.

پ - توسعه، اجراء و انتشار و انتقال تکنولوژیها، عملیات تجربی و روندهایی که گازهای گلخانه ای ناشی از فعالیتهای بشری که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند را کنترل نموده یا کاهش داده یا از ایجاد آنها جلوگیری نماید را ترویج و در موارد مزبور همکاری نمایند. این امر در کلیه بخشها شامل بخش انرژی، حمل و نقل، صنعت کشاورزی، جنگلداری و دفع زباله صادق می باشد.

ت - مدیریت مستمر را ترویج داده و در صورت اقتضاء حفظ و افزایش حفره ها و منابعی از گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند از جمله موجودات زنده، جنگلها و اقیانوس ها و سایر اکوسیستمهای دریایی، ساحلی یا زمینی را تشویق و در موارد مزبور همکاری نمایند.

ث - برای آمادگی جهت تطابق با اثرات تغییرات آب و هوا، ایجاد و بسط برنامه های جامع برای مدیریت نواحی ساحلی، منابع آب و کشاورزی و حمایت و بازسازی مناطق، مخصوصاً در افریقا که تحت تاثیر خشکسالی و پیشروی صحرا یا سیل قرار گرفته اند همکاری نمایند.

ج - ملاحظات تغییرات آب و هوا را تا حد امکان در سیاستها و اعمال اجتماعی ، اقتصادی و زیست محیطی خود در نظر گرفته و روشهای مناسبی نظیر ارزیابی اثرات تنظیم و تعیین شده در سطح ملی را از نظر کاهش اثرات سوء پروژه ها یا اقدامات انجام شده برای کاهش تغییرات آب و هوا یا تطابق با آن ، بر اقتصاد و بهداشت عمومی و کیفیت محیط زیست در نظر بگیرند.

چ - تحقیقات علمی ، تکنولوژیکی ، فنی ، اقتصادی - اجتماعی و غیره و نظارت منظم و ایجاد آرشیوهای اطلاعاتی مربوط به سیستم آب و هوا به منظور درک بیشتر و کاهش یا حذف عدم قطعیت های موجود در مورد دلائل ، اثرات میزان و زمانبندی تغییرات آب و هوا و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی استراتژیهای واکنشی را تشویق و در موارد مزبور همکاری نمایند.

ح - تبادل کامل، آزاد و فوری اطلاعات مربوطه علمی ، تکنولوژیکی ، فنی ، اقتصادی - اجتماعی و حقوقی مربوط به سیستم آب و هوا ، تغییرات آب و هوا و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی استراتژیهای واکنشی مختلف را تشویق و در موارد مزبور همکاری نمایند.

خ - آموزش ، تربیت و افزایش آگاهیهای عمومی در مورد تغییرات آب و هوا را تشویق و نسبت به آن همکاری نموده و شرکت گسترده در این امر ، از جمله شرکت سازمانهای غیر دولتی را ترغیب نمایند.

د - مطابق ماده (۱۲) اطلاعات مربوط به اجرا را به کنفرانس اعضاء انتقال دهند.

۲- کشورهای عضو که در زمره کشورهای پیشرفته می باشند و سایر اعضاء مذکور در ضمیمه (۱) مشخصاً تعهد می نمایند که موارد زیر را به انجام رسانند:

الف - هر یک از این اعضاء برای کند کردن روال تغییرات آب و هوا با محدود نمودن گازهای گلخانه ای ناشی از فعالیتهای بشری خود و حفاظت و ارتقاء حفره ها و مخازن گازهای گلخانه ای سیاستهای ملی را اتخاذ و اقداماتی را به کار خواهند گرفت این سیاستها و اقدامات نشان خواهند داد که کشورهای پیشرفته در اصلاح روندهای بلند مدت خود در مورد گازهای حاصله از فعالیتهای بشری به صورت هماهنگ با اهداف کنوانسیون عمل نموده و این نکته که در پایان این دهه بازگشت به سطوح قبلی گازهای ناشی از فعالیتهای بشری به صورت هماهنگ با اهداف کنوانسیون عمل نموده و این نکته که در پایان این دهه بازگشت به سطوح قبلی گازهای ناشی از فعالیتهای بشری شامل دی اکسید کربن و سایر گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند به انجام اینگونه اصلاحات کمک خواهند نمود را تصدیق نموده و تفاوت موجود در دیدگاهها و نقطه آغاز عملیات و ساختارهای اقتصادی و منابع کشورهای عضو و نیاز به حفظ رشد اقتصادی قوی و پایدار ، تکنولوژیهای موجود و سایر شرایط فردی و نیز لزوم سهم شدن منصفانه و مقتضی هر یک از این اعضاء در تلاش جهانی در خصوص هدف مذکور را مد نظر قرار می دهند . این اعضاء می توانند اقدام به اجرای اینگونه سیاستها و اقدامات به صورت مشترک با اعضاء دیگر نموده یا دیگر اعضاء را در رسیدن به اهداف کنوانسیون مخصوصاً موارد مذکور در این جزء یاری نمایند.

ب - برای رسیدن به این هدف هر یک از این اعضاء طی (۶) ماه از لازم الاجرا شدن کنوانسیون در مورد عضو مزبور و پس از آن به صورت دوره ای و طبق ماده (۱۲) اطلاعات دقیقی در مورد سیاستها و اقدامات خود در ارتباط با جزء (الف) فوق و همچنین نتایج حاصله از عملیات مربوط به گازهای ناشی از فعالیت بشری بوسیله منابع و حذف آنها توسط حفره های گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند را برای دوره مذکور در جزء (الف) را با هدف رساندن سطوح گاز دی اکسید کربن و سایر گازهای گلخانه ای که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی باشند به سطوح سال ۱۹۹۰ مبادله خواهند نمود. این اطلاعات توسط کنفرانس اعضاء در اولین نشست و سپس به صورت دوره ای طبق ماده (۷) مورد بررسی قرار خواهند گرفت .

پ- محاسبه میزان تولید گازهای گلخانه ای بوسیله منابع و حذف آنها بوسیله حفره ها برای اهداف جزء (ب) فوق می بایست با استفاده از بهترین آگاهیهای علمی انجام پذیرد که شامل ظرفیت مؤثر حفره ها و اثرات اینگونه گازها بر تغییرات آب و هوا باشد. کنفرانس اعضاء روشهای انجام این محاسبات را در اولین نشست خود مورد بررسی و توافق و سپس به صورت دوره ای مورد بازنگری قرار خواهد داد.

ت - کنفرانس اعضاء در اولین نشست خود تناسب جزء های (الف) و (ب) فوق را بررسی خواهند نمود . این بازنگری در پرتو بهترین اطلاعات موجود علمی و ارزیابی تغییرات آب و هوا و اثرات آن و نیز اطلاعات مربوط فنی ، اقتصادی و اجتماعی انجام خواهد پذیرفت . کنفرانس اعضاء بر مبنای بازنگری اقدام به انجام واکنش مناسب خواهد نمود که ممکن است شامل تصویب اصلاحات تعهدات موضوع جزء های (الف) و (ب) فوق باشد. کنفرانس اعضاء در اولین نشست خود همچنین اقدام به تصمیم گیری در مورد ضوابط اجرای مشترک کار بر مبنای جزء " الف " فوق خواهد نمود. دومین بازنگری جزء های (الف) و (ب) حداکثر تا ۱۰/۱۰/۱۳۷۷ (۳۱ دسامبر ۱۹۹۸) و سپس به صورت دوره ای انجام خواهد گرفت که طول این دوره توسط کنفرانس اعضاء تا زمان دستیابی به اهداف کنوانسیون تعیین خواهد گردید.

ث - هریک از اعضاء اقدام به موارد زیر خواهند نمود:

۱- هماهنگی اسناد تهیه شده اقتصادی و سازمانی برای رسیدن به اهداف کنوانسیون با سایر اعضاء در صورت اقتضاء

۲- تعیین و بازنگری دوره ای سیاستها و تجارب خود که مشوق عملیاتی است که منجر به سطوح بالاتری از گازهای گلخانه ای ناشی از فعالیت بشر می گردد که تحت کنترل پروتکل مونترال نبوده و در غیر اینصورت پدید خواهد آمد.

ج - کنفرانس اعضاء در صورت انقضاء حداکثر تا ۱۰/۱۰/۱۳۷۷ (۳۱ دسامبر ۱۹۹۸) اقدام به بازنگری اطلاعات موجود از نظر اخذ تصمیماتی در مورد اصلاحیه های لیستهای ضمیمه های (۱) و (۲) با تصویب عضو مربوطه خواهد نمود.

چ - هریک از اعضایی که در ضمیمه شماره (۱) قید نشده باشد در سند تایید ، پذیرش ، تصویب یا الحاق و یا هر زمان بعد از آن می تواند قصد خود برای متعهد شدن به جزء های (الف) و (ب) را به امین اسناد کتباً اعلام نماید. این امر توسط امین اسناد به اطلاع سایر اعضاء و امضاء کنندگان خواهد رسید.

۳- کشورهای پیشرفته عضو و سایر کشورهای پیشرفته مذکور در ضمیمه (۲) اقدام به تأمین منابع جدید و مضاعف مالی برای پرداخت هزینه هایی خواهند نمود که کشورهای در حال توسعه عضو کنوانسیون بر مبنای تعهدات خود به موجب بند (۱) ماده (۱۲) صرف نموده اند. این کشورها همچنین برای پرداخت هزینه های افزوده کامل اجرای اقدامات موضوع بند (۱) این ماده که بین یک کشور در حال توسعه عضو و یک موسسه یا موسسات بین المللی مذکور در ماده (۱۱) طبق ماده مذکور مورد توافق قرار گرفته اقدام به تأمین منابع مالی مورد نیاز کشورهای در حال توسعه منجمله برای انتقال تکنولوژی خواهند نمود. اجرای این تعهدات با در نظر گرفتن نیاز به کفایت و قابلیت پیش بینی در واریز اعتبارات و اهمیت مشارکت مناسب کشورهای پیشرفته در تحمل بار مالی مربوطه انجام می پذیرد.

۴- کشورهای پیشرفته عضو و سایر کشورهای پیشرفته مذکور در ضمیمه (۲) به کشورهای در حال توسعه که به ویژه در مقابل اثرات سوء تغییرات آب و هوا آسیب پذیر می باشند در پرداخت هزینه های انطباق با اثرات سوء مذکور کمک خواهند نمود.

۵- کشورهای پیشرفته عضو و سایر کشورهای پیشرفته مذکور در ضمیمه (۲) در صورت اقتضاء تمامی اقدامات لازم برای ترغیب، تسهیل و تأمین اعتبار انتقال یا دسترسی به آگاهی‌ها و تکنولوژی‌های کامل و معقول زیست محیطی به سایر اعضا، مخصوصاً به کشورهای در حال توسعه جهت ساختن آنها به اجرای مفاد این کنوانسیون را انجام خواهند داد. در این روند، کشورهای پیشرفته عضو از توسعه و ارتقاء تکنولوژی‌ها و قابلیت‌های کشورهای در حال توسعه حمایت خواهند نمود. سایر اعضا یا سازمان‌هایی که در موقعیت انجام چنین کاری می‌باشند نیز می‌توانند اقدام به تسهیل انتقال اینگونه تکنولوژی‌ها نمایند.

۶- در اجرای تعهدات موضوع بند (۲) فوق می‌بایست درجه‌ای از انعطاف پذیری توسط کنفرانس اعضا برای اعضا مذکور در ضمیمه (۱) که در حال گذر از مراحل انتقال به اقتصاد بازار می‌باشند در نظر گرفته شود تا اینگونه اعضا بتوانند به تعهدات خود در مقابله با تغییرات آب و هوا از جمله در خصوص سطح تاریخی گازهای گلخانه‌ای ناشی از فعالیت بشری که تحت کنترل پروتکل مونترال نمی‌باشند، عمل نمایند.

۷- میزان انجام موثر تعهدات کشورهای در حال توسعه به موجب این کنوانسیون به اجرای موثر تعهدات مالی و انتقال تکنولوژی کشورهای پیشرفته به موجب این کنوانسیون به اجرای موثر تعهدات مالی و انتقال تکنولوژی کشورهای پیشرفته به موجب کنوانسیون بستگی خواهد داشت و این امر را کاملاً در نظر خواهند گرفت که توسعه اقتصادی و اجتماعی و فقر زدایی از اولویتهای مهم کشورهای در حال توسعه می‌باشند.

۸- در اجرای تعهدات موضوع این ماده، اعضا به نوع اقداماتی که به موجب این کنوانسیون مورد نیاز می‌باشند، از جمله اقدامات مربوط به تأمین اعتبار، بیمه و انتقال تکنولوژی برای جوابگویی به نیازهای خاص کشورهای عضو در حال توسعه که ناشی از اثرات سوء تغییرات آب و هوا و یا اثرات اجرای اقدامات واکنشی مخصوصاً در موارد زیر می‌باشد، توجه کامل خواهند داشت:

الف - کشورهایی که جزیره‌ای و کوچک می‌باشند.

ب - کشورهایی که دارای نواحی ساحلی پست می‌باشند.

پ - کشورهای با نواحی خشک، نیمه خشک، نواحی جنگلی و نواحی در معرض نابودی جنگلها

ت - کشورهایی که دارای مناطقی می‌باشند که در معرض بلایای طبیعی قرار دارند.

ث - کشورهایی با مناطقی که در معرض خشکسالی و پیشروی صحرا قرار دارند.

ج - کشورهایی با نواحی شهری که از آلودگی جوی بالاتر برخوردارند

چ - کشورهایی با مناطقی که دارای اکوسیستمهای شکننده می‌باشند، منجمله اکوسیستمهای کوهستانی

ح - کشورهایی که اقتصاد آنها وابستگی زیادی به درآمد ناشی از تولید، به عمل آوری صادرات و یا مصرف سوختهای فسیلی و تولیدات کالاهای مربوطه انرژی زا دارد.

خ - کشورهای ترانزیت و آنها که با خشکی احاطه شده‌اند.

همچنین کنفرانس اعضا می‌تواند در صورت اقتضاء در ارتباط با این بند اقداماتی به عمل آورد.

۹- اعضاء نیازهای خاص و شرایط ویژه کشورهایی که از کمترین میزان توسعه برخوردارند را در اقدامات خود در رابطه با تأمین اعتبار و انتقال تکنولوژی در نظر خواهند گرفت .

۱۰- اعضاء بر اساس ماده ۱۰ در اجرای تعهدات خود در این کنوانسیون وضعیت اعضای دیگر مخصوصاً کشورهای در حال توسعه که دارای اقتصادهای آسیب پذیر در مقابل اثرات سوء اجرای اقدامات مقابله با تغییرات آب و هوایی می باشند را در نظر خواهند گرفت . این امر مخصوصاً در مورد کشورهای عضوی که دارای اقتصادهای متکی به درآمد حاصله از تولید، به عمل آوری و صادرات و یا مصرف سوختهای فسیلی و سایر تولیدات مربوطه انرژی زا و یا استفاده از سوختهای فسیلی هستند که تغییر آنها برای اعضاء مذکور دشواریهای جدی در بردارد، اعمال می گردد.

ماده ۵- تحقیقات و مشاهده منظم:

تحقیقات و مشاهده منظم :

اعضاء در اجرای تعهدات خود به موجب جزء (چ) بند (۱) ماده (۴) اقدام به موارد زیر خواهند نمود:

الف - حمایت و پیشبرد بیشتر برنامه ها و شبکه ها یا سازمانهای بین المللی و بین الدولی به منظور تعیین ، هدایت ، ارزیابی و تأمین هزینه های تحقیقاتی ، جمع آوری اطلاعات و مشاهده منظم با در نظر گرفتن نیاز برای به حداقل رساندن دوباره کاری .

ب - حمایت از تلاشهای بین المللی و بین الدولی به منظور تقویت مشاهده منظم و ظرفیتهای تواناییهای تحقیقات علمی و فنی ملی مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه و ترغیب دسترسی و تبادل اطلاعات و تحلیلهای مربوطه که از ورای قلمرو صلاحیت ملی بدست آمده اند.

پ - در نظر گرفتن نیازها و امور ویژه کشورهای در حال توسعه و همکاری در پیشبرد ظرفیتهای و قابلیتهای درونی آنها برای شرکت در امور مذکور در بندهای (الف) و (ب) فوق .

ماده ۶- آموزش ، تربیت ، آگاهیهای عمومی :

اعضاء در اجرای تعهدات خود به موجب جزء (خ) ، بند (۱) ماده (۴) اقدام به موارد زیر خواهند نمود :

الف - ترغیب و تسهیل موارد زیر در سطح ملی و در صورت اقتضاء در سطح منطقه ای یا ناحیه ای طبق قوانین و مقررات ملی و در چارچوب ظرفیتهای مربوطه:

۱- توسعه و اجرای برنامه هایی برای آموزش و آگاهی به عموم در مورد تغییرات آب و هوا و اثرات آن .

۲- دسترسی عمومی به اطلاعات در مورد تغییرات آب و هوا و اثرات آن .

۳- شرکت عموم مردم در مقابله با تغییرات آب و هوا و اثرات آن و توسعه واکنشهای مناسب .

۴- آموزش پرسنل علمی ، فنی و مدیریتی .

ب - همکاری و ترویج در سطح بین المللی و در صورت نیاز توسط هیاتهای موجود در مورد :

- ۱- توسعه و تبادل برنامه های تهیه شده برای آموزش و آگاهی عموم در مورد تغییرات آب و هوا و اثرات آن.
- ۲- توسعه و اجرای برنامه های آموزشی و تربیتی شامل تقویت سازمانهای ملی و تبادل یا اعزام پرسنل برای تربیت کارشناسان در این زمینه مخصوصاً برای کشورهای در حال توسعه .

ماده ۷- کنفرانس اعضاء:

- ۱- بدینوسیله کنفرانس اعضاء تأسیس می شود.
- ۲- کنفرانس اعضاء به عنوان بالاترین مقام این کنوانسیون بر اجرای کنوانسیون و هر نوع سند حقوقی مربوط که ممکن است کنفرانس اعضاء به تصویب برساند نظارت مستمر داشته و در حدود اختیارات خود تصمیمات لازم برای پیشبرد اجرای موثر کنوانسیون را اخذ خواهد نمود. بدین منظور کنفرانس موارد زیر را به انجام خواهد رساند:
  - الف - بررسی دوره ای تعهدات اعضاء و ترتیبات سازمانی طبق کنوانسیون ، در راستای اهداف کنوانسیون ، تجارب حاصله در اجرای آن و تکامل آگاهیهای علمی و تکنولوژیکی.
  - ب - ارتقاء و تسهیل تبادل اطلاعات در مورد اقدامات انجام شده توسط اعضاء برای مقابله با تغییرات آب و هوا و اثرات آن با در نظر گرفتن شرایط و مسئولیتها و تواناییهای متفاوت اعضاء و تعهدات مربوطه آنها طبق کنوانسیون .
  - پ - تسهیل هماهنگی اقدامات انجام شده توسط اعضاء در مقابله با تغییرات آب و هوا و اثرات آن بنا به تقاضای دو یا چند عضو با در نظر گرفتن شرایط، مسئولیتها و تواناییهای متفاوت اعضاء و تعهدات مربوطه آنها طبق کنوانسیون.
  - ت - ارتقاء و هدایت توسعه و اصلاح دوره ای روشهای مقایسه ای طبق اهداف و مفاد کنوانسیون که در کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار می گیرند و از جمله به منظور آماده سازی فهرست منابع انتشار گازهای گلخانه ای و حذف آنها به وسیله حفره ها و ارزیابی تأثیر اقدامات جهت محدود نمودن میزان تولید گازها و افزایش روند حذف آنها .
  - ث - ارزیابی اجرای کنوانسیون توسط اعضاء اثرات کلی اقدامات انجام گرفته طبق کنوانسیون مخصوصاً اثرات زیست محیطی ، اقتصادی و اجتماعی و نیز تاثیر مضاعف آنها و میزان پیشرفت برای دستیابی به اهداف کنوانسیون بر مبنای کلیه اطلاعاتی که طبق مفاد کنوانسیون در دسترس کنفرانس قرار می گیرد.
  - ج- بررسی و تصویب گزارشهای منظم در مورد اجرای کنوانسیون و اطمینان از انتشار آنها.
  - چ - ارائه توصیه ها در مورد موضوعات لازم برای اجرای کنوانسیون .
  - ح- تلاش برای بسیج منابع مالی طبق بندهای (۳) ، (۴) و (۵) ماده (۴) و ماده (۱۱).
  - خ- تأسیس هیاتهای فرعی که برای اجرای کنوانسیون لازم به نظر می رسند.
  - د - بررسی گزارشهای دریافتی از این هیاتها و ارائه رهنمود به آنها .
  - ذ - موافقت با قواعد اجرایی و مالی برای خود و هر هیات فرعی و تصویب آنها به اتفاق آراء.

ر- جستجو و استفاده از خدمات و همکاری و اطلاعات ارائه شده توسط سازمانهای بین المللی و هیاتهای بین الدولی و غیر دولتی ذیصلاح در صورت اقتضاء

ز- اجرای وظایف دیگری که برای دستیابی به اهداف کنوانسیون مورد نیاز می باشند و نیز تمامی وظایفی که به موجب کنوانسیون به آن واگذار شده است .

۳- کنفرانس اعضاء در اولین نشست خود اقدام به تعیین آیین رسیدگی خود و هیاتهای فرعی تأسیس شده به موجب کنوانسیون خواهد نمود که شامل تشریفات تصمیم گیری برای امور است که در تشریفات تصمیم گیری در کنوانسیون تصریح نشده است . اینگونه تشریفات می تواند شامل اکثریت تعیین شده لازم برای اتخاذ تصمیم های خاص باشد.

۴- اولین نشست کنفرانس اعضاء توسط دبیرخانه موقتی موضوع ماده (۲۱) برگزار می گردد و تاریخ برگزاری آن حداکثر تا یک سال پس از زمان لازم الاجراء شدن کنوانسیون خواهد بود . پس از آن نشستهای عادی کنفرانس اعضاء هر سال یک بار برگزار می گردد مگر اینکه کنفرانس اعضاء به نحو دیگری اتخاذ تصمیم نماید.

۵- نشستهای فوق العاده کنفرانس اعضاء در مواقعی که توسط کنفرانس ضروری به نظر می رسد یا بنا بر تقاضای کتبی هر یک از اعضاء به شرطی که در ظرف شش ماه پس از ارسال تقاضا به اعضاء توسط دبیرخانه حداقل یک سوم اعضاء از آن پشتیبانی نمایند ، برگزار می گردد.

۶- سازمان ملل متحد ، آژانسهای تخصصی و آژانس بین المللی انرژی اتمی و نیز هر یک از کشورهای عضو یا کشورهایی که عضو کنوانسیون نبوده و ناظر می باشند می توانند به عنوان ناظر در نشستهای کنفرانس اعضاء شرکت نمایند. هر هیات یا آژانس اعم از ملی یا بین المللی ، دولتی یا غیر دولتی ، که در امور مربوط به این کنوانسیون واجد شرایط باشند و تمایل خود را مبنی بر شرکت در نشست کنفرانس اعضاء به عنوان ناظر به دبیرخانه اعلام نموده باشد می تواند مجوز مربوطه را دریافت نماید مگر اینکه حداقل یک سوم از اعضاء موجود به این امر اعتراض نمایند. پذیرش و شرکت ناظرین منوط به آیین رسیدگی است که توسط کنفرانس اعضاء به تصویب می رسد.

ماده ۸ - دبیرخانه :

۱- بدینوسیله دبیرخانه کنوانسیون ایجاد می گردد.

۲- وظایف دبیرخانه عبارتند از :

الف - ترتیب دادن نشستهای کنفرانس اعضاء و هیاتهای فرعی آن به موجب کنوانسیون و ارائه خدمات لازم به آنها

ب - گردآوری و انتقال گزارشهایی که به دبیرخانه تسلیم می شوند.

پ - تسهیل مساعدت به اعضاء مخصوصاً کشورهای عضو در حال توسعه در صورت تقاضا برای گردآوری و تبادل اطلاعات مورد نیاز براساس مفاد کنوانسیون .

ت - تهیه گزارشهایی در مورد فعالیتهای خود و ارائه آنها به کنفرانس اعضا

ث - حصول اطمینان از هماهنگی لازم با دبیرخانه های سایر هیاتهای بین المللی مربوطه .

ج- ورود به هر گونه ترتیب قراردادی یا سازمانی مورد نیاز برای انجام موثر وظایف دبیرخانه براساس راهنمایی کلی کنفرانس اعضا .

چ - انجام سایر وظایف دبیرخانه ای که در کنوانسیون یا هریک از پروتکل های آن مشخص شده و هر گونه وظایف دیگری که ممکن است توسط کنفرانس اعضا تعیین گردد.

۳- کنفرانس اعضا در اولین نشست خود یک دبیرخانه دائم را تعیین نموده و ترتیبات و نحوه انجام وظیفه آن را مشخص خواهد نمود.

ماده ۹- هیات فرعی برای مشاوره علمی و تکنولوژیکی :

۱- بدینوسیله " هیات فرعی ارائه مشاوره علمی و تکنولوژیکی " برای ارائه به موقع اطلاعات و مشاوره راجع به موضوعات علمی و تکنولوژیکی مربوط به کنوانسیون به کنفرانس اعضا یا در صورت اقتضاء به سایر هیاتهای فرعی آن تأسیس می گردد. شرکت در این هیات برای تمامی اعضا آزاد بوده و به صورت چند نظامه اداره خواهد شد. این هیات متشکل از نمایندگان دولتی است که از تخصصهای مربوطه برخوردار می باشند . این هیات در مورد تمامی جنبه های کار خود به صورت منظم به کنفرانس اعضا گزارش ارائه خواهد داد.

۲- این هیات تحت هدایت کنفرانس اعضا و با کمک هیاتهای ذیصلاح بین المللی موجود اقدام به موارد زیر خواهد نمود:

الف - ارزیابی وضعیت دانش علمی در مورد تغییرات آب و هوا و اثرات آن .

ب - تهیه ارزیابی علمی در مورد اثرات اقدامات به عمل آمده در اجرای کنوانسیون .

پ - تعیین تکنولوژیهای ابداعی موثر و پیشرفته و ارائه معلومات خاص و مشاوره در مورد روشها و ابزار ترویج توسعه و یا انتقال اینگونه تکنولوژیها .

ت - ارائه مشاوره در مورد برنامه های علمی ، همکاری بین المللی در تحقیقات و توسعه مربوط به تغییرات آب و هوا و نیز در مورد روشها و ابزار پشتیبانی از افزایش ظرفیت بالقوه در کشورهای در حال توسعه .

ث - جوابگویی به سئوالهای علمی ، تکنولوژیکی و اصولی که ممکن است از طرف کنفرانس اعضا یا هیاتهای فرعی به هیات ارائه گردد.

۳- کنفرانس اعضا می تواند شرح وظایف و حدود اختیارات این هیات را مورد تشریح بیشتر قرار دهد.

ماده ۱۰- هیات فرعی برای اجرا:

۱- بدینوسیله " هیات فرعی برای اجراء " به منظور کمک به کنفرانس اعضاء در ارزیابی و بررسی اجرای موثر کنوانسیون تأسیس می گردد. شرکت در این هیات برای تمام اعضاء آزاد بوده و از نمایندگان دولتی که در امور مربوط به تغییرات آب و هوا تخصص دارند تشکیل می شود. این هیات در مورد تمامی جنبه های کار خود به کنفرانس اعضاء گزارش ارائه خواهد نمود .

۲- این هیات تحت هدایت کنفرانس اعضاء اقدام به موارد زیر خواهد نمود :

الف - بررسی اطلاعات مبادله شده بر اساس بند (۱) ماده (۱۲) جهت ارزیابی اثرات کلی اقدامات انجام شده توسط اعضاء در پرتو آخرین ارزیابی های علمی در مورد تغییرات آب و هوا .

ب - بررسی اطلاعات مبادله شده براساس بند (۲) ماده (۱۲) جهت کمک به کنفرانس اعضاء در انجام بازنگریهای موضوع جزء (ت) بند (۲) ماده (۴).

پ - در صورت اقتضاء کمک به کنفرانس اعضاء در تهیه و اجرای تصمیمات خود .

ماده ۱۱- ترتیبات مالی :

۱- بدینوسیله ترتیباتی برای تدارک منابع مالی به صورت اعطایی یا واگذاری منجمله برای انتقال تکنولوژی تعیین می گردد. این ترتیبات تحت راهنمایی کنفرانس اعضاء عمل کرده و در مقابل آن مسئول و پاسخگو خواهد بود. کنفرانس در مورد سیاستها، اولویتهای برنامه ای و معیارهای مطلوبیت کنوانسیون مربوط هستند تصمیم خواهد گرفت . عملیات این ترتیبات به یک یا چند موسسه موجود بین المللی محول خواهد شد.

۲- تمامی اعضاء به صورت یکسان و متعادل در این ترتیبات شرکت داشته و سیستم مدیریت آن به صورت باز خواهد بود .

۳- کنفرانس اعضاء و موسسه یا موسساتی که عملیات ترتیبات مالی را بر عهده دارند در مورد ترتیبات لازم جهت اجرای بند های فوق به توافق خواهند رسید که این ترتیبات شامل موارد زیر می باشند :

الف - شروطی برای تضمین اینکه پروژه های تامین شده جهت مقابله با تغییرات آب و هوا با سیاستها، اولویتهای برنامه ای و معیارهای مطلوبیت تعیین شده توسط کنفرانس اعضاء هماهنگی دارند.

ب - شروطی که به وسیله آنها می توان تصمیم تأمین اعتبار ویژه را بر مبنای این سیاستها ، اولویتهای برنامه ای و معیارهای مطلوبیت مورد بازنگری قرار داد .

پ - ارائه گزارشهای منظم توسط موسسه یا موسسات به کنفرانس اعضاء در مورد عملیات تأمین اعتبار که هماهنگ با مسئولیت پاسخگویی مذکور در بند (۱) فوق باشند.

ت - تعیین میزان اعتبار موجود و مورد نیاز برای اجرای کنوانسیون به صورت مشخص و قابل پیش بینی و شرایطی که میزان مذکور براساس آن به صورت دوره ای مورد بازنگری قرار خواهد گرفت .

۴- کنفرانس اعضاء در اولين نشست خود با بازنگري و مدنظر قراردادن ترتيبات موقت مذکور در بند (۳) ماده (۲۱) ترتيبات لازم را برای اجرای موارد فوق الذکر اتخاذ نموده و در مورد ابقاء اين ترتيبات موقت تصميم گيري خواهد نمود . در طی چهار سال پس از آن کنفرانس اعضاء ترتيبات مالی را مورد بازنگري قرار داده و اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد .

۵- کشورهای پيشرفته عضو همچنين می توانند منابع مالی مربوط به کنوانسيون را فراهم و کشورهای در حال توسعه از اين منابع از طريق مجاری دو جانبه ، منطقه ای يا چند جانبه بهره جويند.

ماده ۱۲- تبادل اطلاعات مربوط به اجرای کنوانسيون :

۱- هر یک از اعضاء طبق بند (۱) ماده (۴) از طريق دبیرخانه کنوانسيون اطلاعات ذيل را به کنفرانس اعضاء ارائه خواهد نمود:

الف - آمار ملی کلیه گازهای گلخانه ای خارج از کنترل پروتکل مونترال ناشی از فعاليت بشري با ذکر منابع و حذف آنها توسط حفره ها در حدود امکانات خود و با استفاده از روشهایی که توسط کنفرانس اعضاء مورد توافق قرار می گیرند .

ب - شرح کلی از اقدامات انجام شده يا آتی آن عضو برای اجرای کنوانسيون.

پ - هرگونه اطلاعات دیگری که عضو مربوط آن را در ارتباط با حصول به اهداف کنوانسيون و قابل ذکر در تبادل اطلاعاتی بدانند از جمله در صورت امکان مطالب مربوط به محاسبه روند گازهای منتشره در سطح جهان.

۲- هر یک از کشورهای پيشرفته عضو و هر عضو دیگر مذکور در ضميمه (۱) عناصر اطلاعاتی ذيل را مشمول مبادله اطلاعاتی خود خواهد نمود :

الف - شرح دقيق سياستها و اقداماتی که به منظور انجام تعهدات موضوع جزء های (الف) و (ب) بند (۲) ماده (۴) اتخاذ نموده است .

ب - برآورد دقيق در مورد اثر سياستها و اقدامات مذکور در جزء (الف) فوق الذکر بر گازهای گلخانه ای ناشی از فعاليتهاي بشري به وسيله منابع و حذف آنها از طريق حفره ها در طی دوره مذکور در جزء (الف) بند (۲) ماده (۴).

۳- همچنين هر یک از کشورهای پيشرفته عضو و هر کشور پيشرفته عضو مذکور در ضميمه (۲) جزئیات اقدامات انجام شده براساس بندهای (۳، ۴ و ۵) ماده (۴) را در اطلاعات خود وارد خواهد ساخت .

۴- کشورهای عضو در حال توسعه می توانند به صورت داوطلبانه پروژه هایی را برای تأمین اعتبار مالی با در نظر گرفتن تکنولوژیهای خاص ، مواد ، تجهيزات ، فنون يا شیوه هایی که برای اجرای آن پروژه ها مورد نیاز می باشند را پيشنهاد داده و در صورت امکان به همراه آن برآوردی از افزایش هزینه ها و کاهش انتشار و افزایش میزان حذف گازهای گلخانه ای نیز فواید حاصله را ارائه نمایند.

۵- هریک از کشورهای پيشرفته عضو و هر عضو دیگر مذکور در ضميمه (۱) اقدام به برقراری اولين تماس در طی (۶) ماه اول پس از لازم الاجراء گردیدن کنوانسيون برای آن عضو اقدام به اولين مبادله اطلاعاتی خود

خواهد نمود. هر عضوی که نام آن در ضمیمه مذکور درج نگردیده می تواند اولین مبادله اطلاعاتی را ظرف (۳) سال پس از لازم الاجراء شدن کنوانسیون برای آن عضو یا فراهم شدن منابع مالی طبق بند (۳) ماده (۴) انجام دهد. کشورهای عضوی که از توسعه مالی بسیار کمی برخوردارند می توانند اولین مبادله اطلاعاتی خود را بنابر صلاحدید خود انجام دهند. کنفرانس اعضاء با در نظر گرفتن جدول زمانبندی مذکور در این بند اقدام به تعیین جدول زمانی برای مبادله اطلاعاتی بعدی اعضاء خواهد نمود.

۶- اطلاعاتی که بر مبنای این بند توسط اعضاء مبادله می شود می بایست در اولین فرصت توسط دبیرخانه کنوانسیون در اختیار کنفرانس اعضاء و هر هیات فرعی دیگر قرار گیرد. کنفرانس اعضاء می تواند در صورت نیاز روال تبادل اطلاعات را مورد بررسی مجدد قرار دهد.

۷- کنفرانس اعضاء از اولین نشست خود اقدام به ارائه ترتیبات لازم برای پشتیبانی فنی و مالی از کشورهای در حال توسعه در صورت درخواست و همچنین گردآوری و تبادل اطلاعات بر مبنای این ماده نموده و نیازهای مالی و فنی لازم برای پروژه های پیشنهادی و اقدامات مقابله ای را طبق ماده ۴ تعیین خواهد کرد. چنین حمایتی می تواند به شکل مناسب توسط سایر اعضاء، سازمانهای ذیصلاح بین المللی و یا دبیرخانه کنوانسیون انجام پذیرد.

۸- هر یک از گروههای اعضاء می توانند بر مبنای ضوابط تعیین شده توسط کنفرانس اعضاء و با اعلام قبلی موضوع به کنفرانس اعضاء در زمینه انجام تعهدات خود بر طبق این ماده اقدام به تبادل اطلاعاتی مشترک نمایند مشروط بر این که این مبادلات شامل اطلاعاتی در مورد انجام تعهدات انفرادی هر یک از اعضاء مزبور در این کنوانسیون باشند.

۹- اطلاعات واصله به دبیرخانه که توسط عضو مربوطه براساس ضوابط تعیین شده از سوی کنفرانس اعضاء محرمانه تلقی می گردد قبل از اینکه در اختیار هیاتهای ذیربط مبادله و بازنگری اطلاعات قرار گیرد توسط دبیرخانه جمع آوری می گردد تا جنبه "محرمانه" بودن آن حفظ شود.

۱۰- طبق بند (۹) فوق و بدون اینکه خدشه ای به توانایی هر یک از اعضاء برای افشاء مبادلات اطلاعاتی خود در هر زمان وارد آید، دبیرخانه کنوانسیون مبادلات اطلاعاتی اعضاء بر مبنای این ماده را در زمانی که به کنفرانس اعضاء ارائه می شوند در اختیار عمومی قرار خواهد داد.

ماده ۱۳- حل مسائل مربوط به اجرای کنوانسیون :

کنفرانس اعضاء در اولین نشست خود ایجاد یک روند چند جانبه و مشورتی برای حل مسائل مربوط به اجرای کنوانسیون را مورد بررسی قرار خواهد داد. این روند در صورت درخواست اعضاء در دسترس آنها قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۴- حل اختلافات :

۱- در صورت بروز اختلاف بین دو یا چند عضو در مورد تغییر یا اجرای کنوانسیون، اعضاء مذکور برای حل اختلاف، از طریق مذاکره یا هرگونه روش دوستانه دیگر اقدام خواهند نمود.

۲- هنگام تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق به کنوانسیون یا هر زمان بعد از آن، هر عضوی که یک سازمان منطقی ای همبستگی اقتصادی نباشد می تواند به صورت کتبی به امین اسناد اعلام نماید که در رابطه با

اختلاف مربوط به تفسیر یا اجرای کنوانسیون ، بالفعل و بدون نیاز به توافق خاص، نسبت به هر عضو دیگری که تعهد یکسانی را پذیرفته باشد ، عملاً موارد ذیل را مورد قبول قرار میدهد:

الف - ارجاع اختلاف به دیوان دادگستری بین المللی و / یا

ب - داوری بر اساس تشریفات که کنفرانس اعضاء در اولین فرصت به صورت یک ضمیمه در مورد داوری تدوین می کند .

هر عضوی که یک سازمان همبستگی اقتصادی منطقه ای باشد می تواند بیانیه ای با اثر مشابه در ارتباط با داوری و طبق تشریفات مذکور در بند (ب) فوق صادر نماید.

۳- بیانیه صادره طبق بند (۲) فوق تا زمانی که طبق شرایط خود منقضی گردد یا تا سه ماه پس از وصول بیانیه کتبی فسخ آن توسط امین اسناد معتبر خواهد بود.

۴- بیانیه جدید، اعلامیه فسخ یا انقضاء یک بیانیه به هیچ عنوان تأثیری بر جریان رسیدگی مطروحه نزد دیوان دادگستری بین المللی یا دادگاه داوری نخواهد داشت مگر اینکه طرفین اختلاف به نحو دیگری توافق نمایند.

۵- با رعایت عملکرد بند (۲) فوق، اگر ظرف (۱۲) ماه پس از اعلام یکی از اعضاء به دیگری دال بر وجود اختلاف بین آنها، اعضاء ذیربط موفق به حل اختلاف از طریق مذکور در بند (۱) فوق نشده باشند، بنابر تقاضای هر یک از طرفین، اختلاف به کمیسیون مصالحه ارجاع خواهد شد.

۶- کمیسیون مصالحه بر اساس تقاضای هر یک از طرفین اختلاف تشکیل خواهد شد. این کمیسیون شامل تعداد یکسانی از افراد منتخب هر طرف ذیربط و یک رئیس است که به صورت مشترک توسط اعضاء منتخب هر طرف تعیین می شود. این کمیسیون اقدام به صدور رای توصیه ای خواهد نمود که توسط طرفین با حسن نیت مورد بررسی قرار خواهد گرفت .

۷- مراحل دیگر مربوط به مصالحه توسط کنفرانس اعضاء در اولین فرصت ممکن به صورت ضمیمه ای برای مصالحه تصویب خواهد شد.

۸- مفاد این ماده برای هر سند حقوقی که کنفرانس اعضاء در نظر می گیرد اطلاق خواهد داشت مگر اینکه سند مذکور به نحو دیگری پیش بینی نموده باشد.

ماده ۱۵- اصلاحیه های کنوانسیون :

۱- هر یک از اعضاء می توانند اصلاحیه هایی را برای کنوانسیون پیشنهاد نمایند.

۲- اصلاحیه های کنوانسیون در نشست عادی کنفرانس اعضاء تصویب خواهند شد . متن پیشنهادی اصلاح کنوانسیون می بایست حداقل شش ماه قبل از نشستی که اصلاحیه برای تصویب ارائه می شود توسط

دبیرخانه به اطلاع اعضاء برسد. دبیرخانه همچنین نسبت به ارسال اصلاحیه های پیشنهادی به امضاء کنندگان کنوانسیون و نیز به امین اسناد جهت اطلاع اقدام خواهد نمود.

۳- اعضاء تمامی تلاش خود را بکار خواهند گرفت تا به اتفاق آراء در مورد اصلاحیه های پیشنهادی کنوانسیون به توافق برسند. اگر اتفاق آراء حاصل نشود و توافقی بدست نیاید اصلاحیه با رای اکثریت سه چهارم اعضاء حاضر و رای دهنده در جلسه به تصویب خواهد رسید. اصلاحیه مصوب توسط دبیرخانه به اطلاع امین اسناد خواهد رسید که وی آن را برای پذیرش به تمامی اعضاء اعلام خواهد نمود.

۴- اسناد پذیرش هر اصلاحیه نزد امین اسناد کنوانسیون سپرده خواهد شد. اصلاحیه هایی که طبق بند (۳) فوق به تصویب می رسند در روز نودم پس از تاریخ دریافت سند اعلام پذیرش حداقل سه چهارم اعضاء کنوانسیون برای اعضایی که آن را پذیرفته اند لازم الاجرا خواهد شد.

۵- اصلاحیه برای هر عضو دیگر در روز نودم پس از تاریخ تقدیم سند پذیرش اصلاحیه مذکور توسط آن عضو به امین اسناد لازم الاجرا خواهد شد.

۶- در این ماده "اعضاء حاضر و رای دهنده" به معنی اعضایی است که حاضر بوده و رای مثبت یا منفی می دهند.

ماده ۱۶- تصویب و اصلاح ضمائیم کنوانسیون:

۱- ضمائیم کنوانسیون یکی از قسمتهای لاینفک آن می باشد، مگر اینکه به نحو دیگری صریحاً پیش بینی شده باشد. ارجاع به کنوانسیون به معنی ارجاع به هر یک از ضمائیم آن نیز می باشد. بدون خدشه به موارد مذکور در جزء (ب) بند (۲) و بند (۷) ماده (۱۴) این ضمائیم محدود به لیستها و فرمها و هر نوع برگه تشریحی دیگر با ماهیت علمی، فنی، تشریفاتی یا سازمانی می باشند.

۲- ضمائیم کنوانسیون می بایست طبق تشریفات مذکور در بندهای (۲)، (۳) و (۴) ماده (۱۵) پیشنهاد شده و به تصویب برسند.

۳- ضمیمه ای که طبق بند (۲) فوق تصویب شده شش ماه پس از اعلام تصویب آن به اعضاء توسط امین اسناد برای تمام اعضاء به جز اعضایی که در طی این دوره عدم پذیرش ضمیمه از سوی خود را به صورت کتبی به امین اعلام نموده باشند لازم الاجرا خواهد شد. این ضمیمه برای اعضایی که اعلامیه عدم پذیرش خود را پس می گیرند در روز نودم پس از تاریخ وصول اعلامیه پس گرفتن اعلامیه عدم پذیرش توسط امین اسناد لازم الاجرا خواهد شد.

۴- پیشنهاد، تصویب و لازم الاجرا شدن اصلاحیه های ضمائیم کنوانسیون مشمول همان تشریفات است که برای پیشنهاد، تصویب و لازم الاجرا شدن ضمائیم طبق بندهای (۲) و (۳) فوق بکار گرفته می شود.

۵- چنانچه تصویب یک ضمیمه یا اصلاحیه یک ضمیمه متضمن اصلاح کنوانسیون باشد آن ضمیمه یا اصلاحیه ضمیمه تا زمانی که اصلاحیه کنوانسیون لازم الاجرا نشده باشد معتبر نخواهد بود.

ماده ۱۷- پروتکل ها:

- ۱- کنفرانس اعضاء می تواند در هر یک از نشستهای عادی خود پروتکلهایی را برای کنونسیون تصویب نماید.
- ۲- متن هر پروتکل پیشنهادی حداقل شش ماه قبل از برگزاری نشست مربوطه توسط دبیرخانه به اطلاع اعضاء خواهد رسید.
- ۳- شرایط لازم الاجرا شدن هر پروتکل در همان سند تعیین خواهند شد.
- ۴- فقط اعضاء کنوانسیون می توانند عضو پروتکلهها گردند.
- ۵- تصمیمها طبق هر پروتکل فقط توسط اعضاء پروتکل مربوطه اخذ می شوند.

ماده ۱۸- حق رای:

- ۱- هر عضو کنوانسیون دارای یک رای می باشد مگر در مواردی که در بند (۲) زیر عنوان شده است.
- ۲- سازمانهای منطقه ای همبستگی اقتصادی در امور مربوطه خود تعدادی رای برابر با تعداد کشورهای عضو خود که عضو کنوانسیون نیز هستند خواهند داشت. چنین سازمانی در صورتی که هر یک از کشورهای عضو آن از حق رای خود استفاده نماید اقدام به استفاده از حق رای خود نخواهد نمود، عکس این امر نیز صادق است.

ماده ۱۹- امین اسناد:

دبیر کل سازمان ملل متحد امین اسناد کنوانسیون و پروتکلهایی است که طبق ماده (۱۷) تصویب می شوند.

ماده ۲۰- امضاء:

این کنوانسیون جهت امضاء کشورهای عضو سازمان ملل متحد یا هر یک از آژانسهای تخصصی آن یا کشورهای عضو اساسنامه دیوان دادگستری بین المللی و سازمانهای منطقه ای همبستگی اقتصادی در طول کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد محیط زیست و توسعه که در ریودوژانیرو برگزار می گردد و سپس در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از ۱۳۷۱/۳/۳۰ الی ۱۳۷۲/۳/۲۹ (۲۰ ژوئن ۱۹۹۲ الی ۱۹ ژوئن ۱۹۹۳) مفتوح خواهد بود.

ماده ۲۱- ترتیبات موقت:

- ۱- وظایف دبیرخانه که در ماده (۸) عنوان گردیده است به صورت موقت توسط دبیرخانه ای که طی قطعنامه شماره ۴۵/۲۱۲ مورخ ۱۳۶۹/۹/۳۰ (۲۱ دسامبر ۱۹۹۰) مجمع عمومی سازمان ملل متحد ایجاد شده است به اجرا در خواهند آمد که این امر تا پایان اولین نشست کنفرانس اعضاء به طول خواهد انجامید.
- ۲- ریاست دبیرخانه موقت مذکور در بند (۱) فوق همکاری نزدیکی با هیأت بین الدولی تغییرات آب و هوا خواهد داشت تا اطمینان حاصل شود که می تواند جوابگوی مشاوره های علمی و فنی مورد نظر باشد. مشاوره مذکور را می توان از سایر موسسات علمی مربوطه نیز دریافت نمود.
- ۳- تشکیلات زیست محیطی جهانی برنامه توسعه سازمان ملل متحد، برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد و بانک بین المللی ترمیم و توسعه به صورت موقت انجام عملیات ترتیبات مالی مذکور در بند (۱۱) را بر

عهده خواهند داشت. در این رابطه تشکیلات زیست محیطی جهانی باید مورد بازسازی ساختاری مناسب قرار گرفته و عضویت آن به صورت جهانی درآید تا بتواند پاسخگوی الزامات ماده (۱۱) باشد.

ماده ۲۲- تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق:

۱- کنوانسیون منوط به تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق کشورها و سازمانهای منطقه ای همبستگی اقتصادی خواهد بود. کنوانسیون از روز بعد از امضاء برای الحاق مفتوح خواهد بود. اسناد مربوط به تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق نزد امین اسناد کنوانسیون سپرده خواهند شد.

۲- هر سازمان منطقه ای همبستگی اقتصادی که عضو کنوانسیون شود و هیچیک از کشورهای آن عضو کنوانسیون نباشد متعهد به انجام کلیه تعهدات کنوانسیون خواهد بود. در صورتی که یک یا چند کشور عضو سازمان مذکور، عضو کنوانسیون نیز باشند، سازمان مربوطه و کشورهای عضو آن در مورد مسئولیتهای خود برای انجام تعهدات موضوع این کنوانسیون تصمیم خواهند گرفت. در چنین مواردی، سازمان مربوطه و کشورهای عضو آن نمی توانند مشترکاً اقدام به استفاده از حقوق خود در این کنوانسیون نمایند.

۳- سازمانهای منطقه ای همبستگی اقتصادی در اسناد مربوط به تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق خود اقدام به اعلام حدود صلاحیت خود در رابطه با امور تحت نظارت کنوانسیون خواهند نمود. این سازمانها همچنین هر گونه اصلاح قابل توجه در حدود صلاحیت خود را به امین اسناد کنوانسیون اطلاع خواهند داد که متعاقباً توسط وی به اطلاع اعضاء خواهد رسید.

ماده ۲۳- لازم الاجرا شدن:

۱- کنوانسیون در روز نودم پس از دریافت پنجاهمین سند تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق لازم الاجرا خواهد شد.

۲- برای هر کشور یا سازمان منطقه ای همکاری اقتصادی که پس از دریافت پنجاهمین سند تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق اقدام به تصویب، پذیرش، تأیید یا الحاق کند به کنوانسیون نماید. لازم الاجرا شدن کنوانسیون از روز نودم پس از ارائه سند تصویب، پذیرش، تأیید و الحاق آن سازمان یا کشور آغاز خواهد شد.

۳- در بندهای (۱) و (۲) فوق، هر یک از اسنادی که توسط سازمانهای منطقه ای همبستگی اقتصادی ارائه شود علاوه بر اسناد ارائه شده از سوی کشورهای عضو آن سازمان در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۲۴- حق شرط:

هیچگونه حق شرطی را نمی توان برای کنوانسیون قائل شد.

ماده ۲۵- کناره گیری:

۱- در هر زمان پس از سه سال از تاریخی که کنوانسیون برای یک عضو لازم الاجرا گردیده، آن عضو می تواند با اعلام کتبی به امین اسناد کنوانسیون از کنوانسیون کناره گیری نماید.

۲- اینگونه کناره گیری یک سال پس از دریافت اعلام کناره گیری عضو توسط امین اسناد کنوانسیون یا هر زمان بعدی که در اعلامیه کناره گیری عنوان شده باشد لازم الاجرا خواهد شد.

۳- هر عضوی که از کنوانسیون کناره گیری نماید، چنین تلقی خواهد شد از پروتکل های کنوانسیون نیز که عضو آنها می باشد کناره گیری نموده است.

ماده ۲۶- متون معتبر:

نسخه های اصلی این کنوانسیون به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی از اعتبار یکسان برخوردار بوده و نزد دبیر کل سازمان ملل متحد سپرده خواهند شد. ما امضاء کنندگان زیر که دارای اختیار مجاز می باشیم با رویت موارد فوق اقدام به امضاء این کنوانسیون نموده ایم. انجام شده در نیویورک، نوزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و یک هجری شمسی مطابق با نهم ماه مه یکهزار و نهصد و نود و دو میلادی.

ضمیمه ۱

استرالیا - اتریش - *بیلوروسی - بلژیک - *بلغارستان - کانادا - *چک و اسلواکی - دانمارک - جامعه اقتصادی اروپا - *استونی - فنلاند - فرانسه - آلمان - یونان - *مجارستان - ایسلند - ایرلند - ایتالیا - ژاپن - *لاتوی - *لیتوانی - لوکزامبورگ - هلند - زلاندنو - نروژ - *لهستان - پرتقال - *رومانی - *فدراسیون روسیه - اسپانیا - سوئد - سوییس - ترکیه - *اوکراین - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی - ایالات متحده آمریکا.

ضمیمه ۲

استرالیا - اتریش - بلژیک - کانادا - دانمارک - جامعه اقتصادی اروپا - فنلاند - فرانسه - آلمان - یونان - ایسلند - ایرلند - ایتالیا - ژاپن - لوکزامبورگ - هلند - زلاندنو - نروژ - پرتقال - اسپانیا - سوئد - سوییس - ترکیه - بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی - ایالات متحده آمریکا.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و بیست و شش ماده و ضمایم آن در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۵/۳/۱۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

---

* کشورهایایی که فرایند حرکت به سمت اقتصاد بازار را طی می کنند.